

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaë, 1661

VIII. De celebratione Missarum, & sacramento Eucharistiæ, & divinis officiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

Pius Quintus.

Clerici sub pena suspensionis a divinis Missis sacrificium non celebrare viderentur tempore.

CAP. I.

Sanctissimus in Christo pater & dominus noster, dominus Pius divina providentia Papa V. ad cuius nominum pervenit, quod nonnulli cathedralium etiam in suis metropolitaniarum, collegiarum, & aliarum Ecclesiarum, necnon monasteriorum, conventuum domorum, & aliorum piorum locorum secularium, & diversorum ordinum, ac militarium regularium, Praelati, capitula, clerici, fratres, aliique superiores & personae antiquum sanctae Romanae Ecclesiae ritum institutum Missarum celebrandarum temporibus pervertentes, diversas licentias & facultates Missas, quae media nocte, & seu in aurora natiuitatis, ac de mane resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, & forsan aliarum festivitatum iuxta praedictum ritum celebrari consueverant, de seo etiam forsan circa solis occasum vigilia festivitatum earundem in suis Ecclesiis & capellis celebrandi, seu celebrari faciendi ab Apostolica sede vel eius legatis ac etiam maiori penitentiario pro tempore existente, variis praetextibus impetraverunt, illisque iam pridem utuntur: hoc ab antiquo catholice Ecclesiae instituto, sanctorumque Patrum decretis deviare considerans, ac propterea hunc ab usum ab Ecclesia Dei submovere volens, omnes ac singulas licentias & facultates huiusmodi, haecenus etiam motu proprio, vel quorumvis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusvis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas & alias literas desuper concessas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habens, Apostolica auctoritate, ex certa scientia revocavit, ac omnino cassavit, & annullavit: hac praesentis perpetuo valitura constitutione quibusvis Praelatis, capitulis, clericis, fratribus, aliisque superioribus, & personis eorumdem Ecclesiarum, monasteriorum, conventuum, domorum, & aliorum piorum locorum in virtute sanctae obedientiae, & sub indignationis suae, ac perpetuae suspensionis a divinis poena districtius inhibens, ne deinceps Missas vel peritino tempore nomine, licentia cum & facultate huiusmodi, aut alio quovis praetextu celebrare, vel celebrari facere praesumant: ac mandans locorum ordinariis, ut eandem praesentem constitutionem sub praedictis & aliis sibi beneficiis poenis per quoscunque Praelatos, capitula, clericos, fratres superiores, & personas huiusmodi inviolabiliter observari faciant, contraditores quoslibet auctoritate Apostolica compescendo. Rom. 28. Martii 1566.

Idem.

Divina cultus & templorum Dei dicatorem religio amem deorum expulsiat in hunc arceantur colloquia, confabulationes, deambulantes, pes, & ea omnia, quae vel scandalosa sunt, vel devotionis impediunt: nam domum Domini deest sanctitudo.

CAP. II.

UT Deo optimo maximo, gloriose virgini, & sanctis omnibus debitus honores deferatur, Gregorii X. praedecessoris nostri constitutionem innovantes, ac statuta in Tridentino Concilio observari volentes, statuimus & ordinamus, ut ad Ecclesias sit humilis & devotus ingressus, quiera conversatio, devotis orationibus insistent, & omnes genibus flexis sanctissimum Sacramentum adorent, ad nomen Iesu Christi Domini nostri cum exhibitione reverentiae caput inclinent, nullus in dictis Ecclesiis seditionem faciat, tumultum excitet, clamores moveat, impetumve committat, cessent vana, foeda, & profana colloquia, rixus immoderati, & strepitus omnes iudiciorum, & alia quaecunque quae divinum officium perturbare possunt. Nullus intra Ecclesias deambulare audeat sine praesentem, dum celebrantur sacra Missarum mysteria, & alia divina officia. Qui vero praedicta petu-

lanti animo contempserint, praeter divina ultionis actionem, nostri quoque arbitrii poenas incurrent, quae omnia locorum quoque ordinarii in suis Ecclesiis facient observari. Quicumque vero in Ecclesiis, dum ibi sacrificium Missae, & divina celebrantur officia, aut verbum Dei praedicatur, deambulare, vociferari, aut verso tergo ad sanctissimum irreverenter sedere, aut aliquid, quod scandalum generet, aut divina perturbet officia, facere praesumpserit, poenam viginti quinque ducatorum incurret, praeter alias arbitrio nostro imponendas & moderandas poenas, & qui non habebit in zere luet in corpore, aut exilio multabitur. Qui vero in Ecclesiis cum mulieribus impudicis sive etiam honestis colloquium scurrile habuerit, aut alios inhonestos actus fecerit, viginti quinque ducatorum poenam incurrat, & carceris per mensem. Qui in Ecclesiis, ut supra, obcenis & inhonestis verbis aut signis usus fuerit, aut alia foeda colloquia cum personis quibuscumque habuerit, decem aurocorum poenam mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus praeterea omnibus & singulis cathedralium, collegiarum, & parochialium Ecclesiarum capitulis, Rectoribus, vicariis, sacristis, ceterisque, & aliis ipsarum custodiibus, quatenus praefatos omnes in Ecclesiis delinquentes admovent, & ut in eis vetita fieri non permittant, vel saltem ipsi ordinarii vel officialibus nostris puniendos deferant: quod si facere neglexerint, poenam duorum aurocorum vice qualibet incurrent, ducatorum incurrat, pro secunda poena duplicabitur, pro tertia autem centum ducatos solvet, & ignominia notatus exilio multabitur. Qui vero plebeius fuerit nec erit solvendo, pro prima vice manibus post tergum ligatus ante fores Ecclesiae constituetur per diem integrum, pro secunda fugabitur per urbem, pro tertia lingua ei perforabitur, & mittetur ad tritremes. Quicumque clericus in hoc blasphemias crimines incurserit, pro prima vice fructibus unius anni omnium & quorumcumque beneficiorum suorum, pro secunda beneficiis ipsis privetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod si clericus nullum obtinuerit beneficium, poena pecuniaria, vel corporali, pro prima vice puniatur, pro secunda carceribus, mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad tritremes mittatur. Qui reliquos sanctos blasphemaverit, pro qualitate blasphemiae atque personae arbitrio iudicis puniatur.

Idem.

Facultatis concessae Graeco Latino more, & Latini Graecorum Missae & alia divina officia celebrandi, revocata.

CAP. III.

PROVIDENTIA ROMANI Pontificis plurimum circumspicientia nonnunquam ea quae certis susdentibus causis per eius praedecessores gesta sunt, ex alio non minus rationabilibus causis alteras, & ad pristinum statum reducat, prout equitas desiderat, & in Domino conficit expedire. Sane cum ad nostram nostram pervenerit, quod nonnulli Presbyteri tam Graeci, quam Latini antiquum S. R. E. ritum tamen celebrationis Missarum, quam rituum divinarum officiorum pervertentes fatigantes, diversas licentias & facultates, Missas, & alia divina officia Graeco Latino more, ac Latini Graeco ritu celebrandi ab Apostolica sede, vel eius legatis, ac etiam maiore penitentiario pro tempore existente, variis praetextibus impetrant, illisque iam pridem utuntur, hoc ab antiquo catholice Ecclesiae instituto, sanctorumque Patrum decretis deviare considerantes, propterea hunc ab usum ab Ecclesia Dei extirpare & submovere volentes, omnes & singulas licentias & facultates huiusmodi haecenus etiam motu proprio vel quorumvis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusvis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas & alias literas desuper concessas, illarum omnium tenores pro sufficienter

expressis habentes, Apostolica auctoritate ex certa scientia hac presenti nostra perpetuo valitura constitutione revocamus, cassamus, annullamus, & irritamus: quibusvis Presbyteris tam Græcis, quam Latinis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac perpetuæ suspensionis à divinis poenis districtius inhiabentes, ne deinceps Presbyteri Græci, præcipue uxorati, Latino more, & Latini Græco ritu, hujusmodi licentiarum & facultatum, aut alio quovis prætextu Missas & alia divina officia celebrare, & celebrari facere præsumant. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in civitatibus & diocesis propriis præsentis nostras literas publicari, & sub prædictis & aliis sibi beneficiis poenis per quoscunque Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & personas quascunque inviolabiliter observari faciant. Contradictores quoscunque auctoritate Apostolica compellendo.

Gregorius XIII.
Calenda Octobris, perpetua felicitate signi Regni in christo devotam classem Seirni Turcarum Imperatoris in fine Germaniæ apud Naspañum.

CAP. III.

Monet Apostolus in omnibus gratias agere, tum quoque sacrarum literarum industria in scriptis beneficiis, tum ut ei a quo accepta sunt, merita referant gratias, tum ut fideles quibus collata sunt, illorum meritis ad divinum cultum magis incitarentur. Quod in omnibus annis festivitibus celebrandum est. Quod cum multoties institutum fuerit, tam vero maxime Deus patrum nostrorum populum suum à servitute ægyptiaca per manum fortem liberavit. Nos quoque non minora beneficia quotidie à Deo optineamus accipimus, inter quæ illud singularissimum spectamus ab ineffabili ipsius clementia nobis concessum, ut Turcarum classis & numero longe superaret, & perterritis elata victoris, à Christianorum classe vincta non longè à Corinthiaco sinu penitus devicta, & devicta fuerit, quæ nempe victoria universum populum Christianum ab impiissimi Tyranni faucibus divinitus ereptum fuisse, inficari nemo potest. Apostolus præcipere, & sanctorum patrum exempla sequi volumus, ut cuius ingentissimi beneficii universam habuerit memoria, institueret omnino decretimus.

TITVLVS IX.
DE RELIQUIIS ET VENERATIONE
Sanctorum.

Paulus Quintus.

Sanctorum festa & solennis memoria sub die eorum abitus celebrantur.

CAP. I.

Loriosus in sanctis suis Deus, qui omnia operatur in omnibus, quosdam in Ecclesia sua posuit Apostolos, quosdam Prophetas, quosdam Doctores, quosdam Martyres, & quosdam Confessores, quos per anni circuitum, die ut plurimum qua eos ad cælestia regna migrare contigit, sancta veneratur universalis Ecclesia, ut Christi fideles eorum venerationi per exercitium bonorum operum vacantes, piis ante thronum divinæ majestatis eorum suffragiis adjuvari, & exinde Deo propitio vitam æternam facilius consequi valeant. Rom. Id. 6. August. 1558.

Pius Quintus.

Religiosa festorum dierum renovatio, in quibus nihil agendum quod sanctitatem, charitatem & pietatem non foveat.

CAP. II.

Cum dierum festorum observatio ad Dei cultum maxime pertineat, & in lege divina præcipiatur, cupientes abusus prave, qui ex eorum inobservantia invaluerunt, omnino corrigere, & antiquorum canonum statuta renovantes mandamus, ut omnes dies dominici, & præcipue in honorem Dei, beatæ Mariæ virginis, sanctorum Apostolorum feriat, cum omni veneratione observentur, & omnes in diebus præfatis Ecclesias frequentent, divinis officiis devotè intendant, ab omni illicito & servili opere abstant, mercatus non fiant, profane negotiationes & judiciorum strepitus conquiescant. Qui verò in diebus præfatis opus aliquod illicitum fecisset reprehensus fuerit, præter divinam ultionem, & amissionem animalium quibus ad vecturam uteretur, etiam graves poenas incurret arbitrio nostro, seu Vicarii nostri in urbe. In aliis autem locis arbitrio ordinariorum, vel aliorum magistratum, ita ut præventio nil locus sit. Quibus omnibus districtè præcipimus, ut hæc diligenter observari procurent, illas etiam festivitates, quæ juxta consuetudinem locorum solemniter celebrari consueverunt, juxta laudabilem consuetudinem debita cum reverentia observari faciant, sub poenis arbitrio ipsorum imponendis & moderandis. Romæ Cal. Aprilis 1566.

Quia vero preces ad Deum oblatæ, et gratias ad Deum conspectum ascendunt, quo dignioribus intercessoribus, & pio aliquo orandi modo offeruntur, necesse est beatum Dominicum ordinis prædicarum illusterrimum, cum & Gallia & Italia à tyranni potestate liberata, ad iram Dei placandam, & beatissimi virginis intercessionem implorandam, plurimum illius venerationis modum instituisse, quod Rolarum, & Palanorum beatissimæ virginis Mariæ nuncupatur: amissis tamen quoque eadem die septima, quæ tunc facta est Dominica prima dicti mensis Octobris, fraternitatis omnium sub Rofarii nuncupatione militantes, per universam orbem juxta earum laudabilia instituta & consuetudines processionaliter incedentes, piæ ad Deum processionaliter, quas per intercessionem beatissimæ virginis ad illam victoriam consequendam multum profuisse per creditum est, opere pietatis nos facturos esse certissimum, si ad tante victoriæ cœlestis procurandæ concessæ memoriam conservandam, ad gratias Deo & beatissimæ virginis agendas, festum solenne sub nuncupatione ipsius in prima Dominica mensis Octobris singulis annis celebrandum institueremus. Quocirca nos proprio & de Apostolica potestate plenè potentes, ad instantiam beati Domini nostri Iesu Christi, omnesque plenè virginis Martiris, tenore præsentium decernimus, ut de cetero processiones futuris temporibus, quales primò die Dominici mensis Octobris, per universi orbis partes, in his locis licet Ecclesiis in quibus præfata capella Rolarum, & Palanorum ab omnibus & singulis utriusque sexus Christianis celebratum solenne sub nuncupatione Rofarii præfata, sub duplici majori officio, ad instantiam ipsorum solenniter veneratione celebratur & sanctificetur, eisdem quoque processiones de beatissimæ virginis novem lectionum more solenniter perfolvatur & recitentur. Decernentes præfatas, quas perpetuo valere volumus, nullò unquam tempore de surreptionis vel obreptionis, aut nullatenus aliò vitio, vel intentionis nostræ, aut aliò defectu mutari, argui, vel impugnari posse, sed plenè effectibus observari debere: & ita per quoscunque iudices, quosvis auctoritates, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardines, & alios auditores, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardines, & alios, quoslibet eorum cuilibet quavis aliter iudicatum fuerit interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & interpretari, & definiti debere. Cal. Aprilis 1578.

a Deuter. c.5. Exodus. 17. & 30. Ezech. 20. Luc. 17.

